

Opmerkelijke rapporten

TULP I., BRUINZEEL L., JUKEMA J. & STEPANOVA O. 1997. *Breeding waders at Medusa Bay, Western Taimyr, in 1996*. WIWO report 57. 92 p. Prijs f 20,-

Sinds 1989 hebben veel westerse onderzoekers de verandering van het politieke klimaat in de voormalige Sovjet Unie benut om expedities naar de Russische toendra te organiseren. Met name het bestuderen van ganzen en steltlopers in hun broedgebieden werd daarmee mogelijk. Dit rapport doet verslag van een WIWO-expeditie naar het Taimyr schiereiland. In een maand tijd (half juni-half juli) hebben de vier auteurs kans gezien onder sterk wisselende weersomstandigheden een zeer veelzijdig onderzoeksprogramma af te werken. Naast een broedvogelinventarisatie (4 km² integraal en Sneeuwuil, Ruigpootbuiszard en Rotgans over een areaal van 30 km²) is vooral aan de broedbiologie van steltlopers gewerkt. Voor de meeste soorten viel de onderzoeksperiode in de nestfase. Er werden c. 50 nesten per km² gevonden; het broedsucces was relatief hoog (86% van de legfels overleefde de broedfase), maar de kuikenfase kon niet meer worden gevolgd. Er is een kleuringsprogramma gestart als basis voor (toekomstige) populatiestudies van Goudplevieren. In detail is gekeken naar het broedgedrag van Kleine Strandlopers. Het aardige van deze vogels is dat ze er eenoudergezinnen op na houden: zowel mannetjes als vrouwtjes broeden ieder voor zich een eigen legsel uit. In tegenstelling tot bijvoorbeeld ganzen die in de broedfase grotendeels interneren op hun vet, gaan Kleine Strandlopers regelmatig

van het nest om te foerageren. Omdat ze er alleen voor staan blijft het nest dan dus voor een korte periode onbebroed achter, waarbij het legsel afkoelt. Met behulp van kleine temperatuurvoelers in de nestkom en een kleine datalogger (Tinytalk) kon het broedgedrag 24 uur per dag ongestoord gevolgd worden. Kleine strandlopers bleken zo'n 30-60 keer per etmaal van het nest te gaan om voor een periode van 5-10 minuten te foerageren op de toendra. Bij koud weer (gemeten aan de windchill factor) zijn de foerageerperiodes korter dan onder zomerse omstandigheden. De nesttemperatuur bleek steeds boven de 25°C te blijven, zodat de ontwikkeling van de eieren niet stagneerde. Als een van de redenen waarom vogels naar zulke afgelegen broedgebieden vliegen wordt genoemd dat de arctische zomer zeer voedselrijk is (en door het permanente daglicht is het voedsel gedurende het hele etmaal benutbaar). Met behulp van vallen is geprobeerd een indruk te krijgen van de insectenpopulatie. De piek in insectenaantallen bleek rond de eerste week van juli te vallen, zodat met name broedende vogels en vroeg uitgekomen jongen daarvan konden profiteren. Verder zijn de gewichtsveranderingen van Kleine Strandlopers en Krombekken gevolgd. Vooral bij de laatste soort blijkt het lichaamsgewicht af te nemen in de dagen voor het legsel uitkomt. Tenslotte zijn er nog metingen verricht aan de energiehuishouding met behulp van de zwaarwatermethode, maar de resultaten daarvan zullen later verschijnen. Het boekje is zeer verzorgd uitgegeven, met veel grafieken en foto's. Het aanstekelijke enthousiasme dat daaruit spreekt is een uitnodiging om dit werk een vervolg te geven. – *Joep de Leeuw*

Krombekstrandlopers, Flauwers inlagen augustus 1986 (Hans Gebuis) *Curlew sandpiper* *Calidris ferruginea*

